

KRITIKK OG DEBATT

kultur

KNUT HAMSUN: Hans navn kan knapt nevnes uten at det blir strid. Nå om barndomshjemmet i Lom.

Hvem er glemt om hundre år?

«Jeg har netop fra to forskjellige kanter faat uhyre vidnefaste Meddelelser om at jeg er født baade paa Lom og Vaagaa... Bære det nu blir god Raad paa Penger igjen, saa faar jeg vel en Statue - kanskje en Rytterstatue - baade paa Lom og Vaagaa.»

FREDRIK WANDRUP

Slik uttrykte Knut Hamsun seg tidlig på 1930-tallet. Han visste selv ikke sikkert hvor han var født. Men han visste at han vokste opp i Lom, i huset som i dag kalles Hamsunstugu. Huset står der ennå, langs riksveien gjennom Garmo i Lom. Nå skal det rives. Innen fem dager vil det bli «demontert» og fjernet fra landskapet, dersom formannskapet i Lom får det som de vil ha det. I dag legges forslaget fram for kommunestyret.

■ ■ Plassen der Hamsunstugu ligger, skal ryddes for å gi plass til en vei til en gård som heter Kvernstugu. Bonden på Kvernstugu, Per Kvernstuen, sier nei til alle forsøk på å finne andre steder å legge vei til gården hans. Kvernstuens svigerfar er for øvrig identisk med bygdas ordfører.

Veisaken i Lom vil få ringvirkninger nær sagt over hele kloden. Hamsun har levere overalt, fra Japan til California, fra Russland til Brasil. Når de kommer til Norge, vil mange av dem spørre hvor det fins minner etter Knut Hamsun.

■ ■ De vil da få vite at det ikke fins noe museum, men at Hamsuns gård Nørholm ligger utenfor Grimstad. Den kan ses fra veien, men er dessverre ikke åpen for publikum fordi kommunen forspilte alle slike muligheter mens den hadde sjansen. Dessuten fins det en gård på Hamarøy i Nordland, men den er i dårlig forfatning, fordi man mangler penger til oppussing. Hva med Gudbrandsdalen? spør den beste turist. Jo da, der fins Hamsunstugu, men den er dessverre stuet bort for øyeblikket, svarer turistkontoret. Hvorfor det? spør turistene. Fordi gården Kvernstugu måtte ha en vei akkurat der den lå, lyder svaret. Jaha, svarer turistene og reiser hjem, full av undring over det merkverdige landet han har vært på besøk i.

■ ■ Hamsun ble født på Skultbakken i Vågå, ikke på Garmo. Det er én gang for alle påvist i Lars Frode Larsens grundige biografi «Den unge Hamsun» (1998). Det er greit å vite, men betyr ikke noe for veisaken i Lom. Hamsun ble døpt i Garmo og vokste opp der. Hamsunstugu er Hamsunstugu. Hvis den blir revet innen tirsdag i neste uke, er og blir det en kulturskandale.

INN-HOGG

Hamsunstugu bevares

Hamsunstugu i Lom vil ikke bli revet.

AV HARRIET EIDE

- Den er regulert til bevaring. Vi følger denne saken meget nøye, sier fylkeskonservatoren i Oppland, Harald Jacobsen.

- Når vi ikke kommer med fretningsforslag i henhold til kulturminneloven, betyr det ikke at vi mener Hamsunstugu har lav verdi. Den sikres for framtida gjennom beva-

på sin opprinnelige plass.

Derfor kan vi gå med på at den blir flyttet, men vær klar over at det dreier seg bare om 50-60 meter, og den skal være

gjenoppsatt innen 15. juni 2000. Skal den flyttes,

regner vi med å være sentrale aktører, fordi det blir viktig å få til et hel-

hetlig miljø rundt den.

Derfor må ikke en vei med tilhørende parkeringsplasser bli skjerm-

mende. Vi ser klart at den planlagte gårdsveien kan

være uheldig.

- Saken har vakt stor opphisselse både blant bygdefolk, Hamsuns slektninger og det lokale Hamsunlaget?

- Det kan man trygt si. Noen har ønsket å flytte stua til museet i Lom. Det går vi imot.

- Og hvis kommunestyret i kveld vedtar gårdsveien?

- Da har vi adgang til å påklage vedtaket, sier fylkeskonservatoren.

Se også kommentaren «Hvem er glemt om hundre år?».

Dagbladet 27/5-99